

Alkotmánybíróság (1015 Budapest, Donáti u. 35-45.)

Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság útján

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.22.028/2018/6.** számú ítéletének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Pertörténet: [REDACTED] **felperes** (jogi képviselője: Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda- Dr. Ádám Attila ügyvéd [REDACTED], majd Dr. Papp Róbert egyéni ügyvéd [REDACTED])

[REDACTED] **alperes** ellen **kölcsön megfizetése** iránt a **Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 16.P.85.407/2016. számon** pert indított 5.050.000.-Forint kölcsön, és ennek 2015.június 26. napjától a kifizetés megelőző félév napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatának megfizetése iránt.

Tényállás: A felperes az alperes elnökségi tagja volt. Az alperes korábbi elnöke [REDACTED] megállapodott felperessel (mint magánszemély), hogy a [REDACTED], melynek rendezési joga az alperesé volt, megszervezéséhez segítséget nyújt és 2013. május 1. napján a felperes kölcsön címén 5.050.000.-Ft-ot az alperes pénztárába befizetett. Felperes (mint elnökségi tag) elszámolási előlegként felvett 5.050.000.-Forintot, majd 2013. október 31. napján 5.000.000.-Ft-tal elszámolt (kupa-érem, tatami bérlés, informatikai költségek, rendezvény biztosítás, license díj számlái) ezen számlák alperes számára lettek kiállítva. Alperes pályázatot nyújtott be 5.000.000.-Ft értékben a [REDACTED] lebonyolításra, szervezésre az Emberi Erőforrások Minisztériumához. Ezen számlákat alperes az Emberi Erőforrások Minisztériumhoz be is csatolta, korábban kapott 2.500.000.-Ft előleget azonban vissza kellett fizetnie, mivel a Minisztérium szakmai beszámolóját és pénzügyi elszámolását nem fogadta el. Az alperes korábbi elnöke elhunyt és az új elnök nem kívánta a kölcsönösszeget megfizetni, ezért felperes 2015. június 05. napján kelt levelében, melyet alperes szabályszerűen átvett, felszólította alperest 15 napos felmondási idővel a kölcsön

PESTI KÖZPONTI KERÜLETI BÍRÓSÁG ÉRKEZTETŐ IRODA 2.	
ÜGYSZÁM KEZDŐIRATON:	
ÉRKEZÉS MÓDJA: POSTÁN / E-MAILLEN / GYŪJTÓLÁDÁBA / SZEMÉLYILEG / FAXON	
ÉRK:	2020 -02- 14
PÉLDÁNY:	FEJZET:
MELLÉKLET:	KOZTUM:
ÜGYSZÁM: UTÓIRATON:	

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/00545-0/2020
Érkezett:	2020 MÁRC 06.
Kezelőiroda:	
Melléklet:	3 12 [Signature]

visszafizetésére, azonban alperes a felszólításnak nem tett eleget. A felperes keresetében állította, hogy kölcsönt nyújtott alperesnek, melyet alperes nem fizetett vissza felszólítás ellenére sem. Alperes csupán a kereset elutasítását kérte, tagadta a kölcsön létrejöttét és tagadta a saját maga által a Minisztérium felé benyújtott számlákat is. Tény azonban, hogy az eljárás során mégiscsak elismerte a kölcsönadás tényét, valamint elismerte, hogy a kölcsönadáskor nem volt jelen, így annak részleteiről információi nincsenek. Az elsőfokú bíróság elutasította a keresetet és kötelezte a felperest, hogy 250.000 forint +áfa, bruttó 317.500.-Ft perköltségnek az alperesnek fizessen meg. Az elsőfokon eljáró bíróság szerint felperesnek kellett volna bizonyítania a felek közötti kölcsönszerződés létrejöttét, annak tartalmát, az alperes kereset szerinti tartozásának fennállását, a szerződés felmondását, annak hatályosulását, továbbá a hivatkozott számlák általa történő kifizetését és azt, hogy azok a verseny rendezése kapcsán merültek fel. A felperes álláspontja szerint azonban az elsőfokú bíróság ítéletével – törvénysértő módon, - tévesen utasította el a keresetet. Az eljárás során tévesen – került megállapításra a bizonyítandó tények köre és így tévesen került kiosztásra a bizonyítási teher, a bizonyítási kötelezettség – a rPp. 164. § (1) bekezdését sértő módon. A felperest – kereseti kérelem nélkül elszámolási per körére tartozó bizonyításra kötelezte az elsőfokú bíróság; mely jogszabálysértések a per érdemére kiható főkérdést érintően befolyásolta az ítéletet. Alperes nem tudta vitatni érdemben a kölcsönadás tényét, továbbá nem tudta bizonyítani, hogy a kölcsön visszaadásra került, nem is tagadta, hogy a kölcsön sosem került visszaadásra. **Beszámítási kifogás alperes oldalán nem volt, elszámolási, számadási kereset alperes oldalán szintén nem volt, a bíróság tehát a kereset és az ellenkérelem keretein túlterjeszkedett, mely érdemi és lényeges tényre vonatkozik. Alperes az eljárás során elismerte a kölcsönadás tényét, valamint elismerte, hogy a kölcsönadáskor nem volt jelen így annak részleteiről információi nincsenek.**

A felperes fellebbezéssel élt. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a felperesi keresetnek történő helytadást, valamint az alperes perköltségben való marasztalását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezését kérte. Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. A perben a felperesnek kellett bizonyítania, hogy keresetében meghatározott pénzüsszeget az alperes részére kölcsön jogcímén átadta és azt az alperes nem fizette vissza. A rPtk. 523. § (1) bekezdése alapján a hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni. **A felperes a kölcsön átadásának tényét az alperesi szövetség által 2013. május 1. napján kiállított bevételi pénztár bizonylattal igazolta. A pénztárbizonylaton feltüntetésre került, hogy a bevételezett összeg jogcíme kölcsön volt. A kölcsön nyújtásának tényét, a pénztárbizonylat kiállítása mellett [REDACTED] aki a 30 éven keresztül volt az alperes [REDACTED] [REDACTED] tanúvallomásában megerősítette. A becsatolt dokumentumok alapján, különös tekintettel a pénztárjelentésben foglaltakra megállapítható, hogy 2013. május 1.napján a felperes hitelnyújtás címén 5.050.000.-forintot fizetett be az alperes részére. Ezen okirat és a tanúvallomás alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes 5.050.000.-Ft kölcsönt nyújtott az alperes részére.** Tény, hogy ugyanezen a napon a pénztárjelentés tanúsága szerint az alperes elszámolási előleg felvétele címén a felperesnek 5.050.000.-forintot juttatott, amelyből az akkor megrendezésre kerülő verseny különböző költségei kerültek kifizetésre. **Az is tény azonban, hogy ezt követően a 2018. október 30. napján a felperes elszámolás**

visszafizetése címén befizetett 5.000.000.-forintot az alperes részére. A felperes a könyvelési adatok alapján tehát megfelelően igazolta, hogy az elszámolási előlegként felvett 5.050.000.-forinttal az alperes felé elszámolt, ezzel szemben az alperes a kölcsön visszafizetését a peres eljárás során bizonyítani nem tudta. Az előleg elszámolás összegére alperes pályázatot nyújtott be 5.000.000.-Ft értékben a [REDACTED] lebonyolításra, szervezésre az Emberi Erőforrások Minisztériumához. Ezen számlákat alperes az Emberi Erőforrások Minisztériumhoz be is csatolta.

A **Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 45.Pf.631.792/2018/9. sz. ítélete szerint a fellebbezés alapos volt.** Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett. A tényállás megállapításához szükséges releváns bizonyítást lefolytatta, indokolatlanul mellőzött bizonyítási indítvány nem volt. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nem látott jogszabályi indokot, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül és ennek alapján az elsőfokú bíróság elutasító döntésével, és annak kifejtett indokaival nem érthetett egyet. Az elsőfokú bíróság a megállapított releváns tényálláshoz szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a bizonyítékok mérlegelése a bíróság törvényi felhatalmazáson alapuló perbeli cselekménye, a mérlegeléssel megállapított tényállás -ha az nem iratellenes, nem okszerűtlen és logikai ellentmondást nem tartalmaz-nem támadható. A bizonyítékok okszerű mérlegelése a másodfokú bíróságot is köti (BH2006.403). A másodfokú bíróság azonban megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében a bizonyítékokat nem megfelelően értékelt. **A másodfokú bíróság rámutatott arra, a fellebbezésben foglaltakkal egyezően, hogy az elsőfokú bíróság számtalan a perbeli jogvita szempontjából lényegtelen körülményt vizsgált, folytatott lebonyolítást és állapított meg ítéletének tényállásában.** A perbeli jogvita tényállása szempontjából irreleváns volt a világversenyt lebonyolításával kapcsolatos körülmények értékelése, a nevezési díjak elszámolása, az állami támogatás mértéke és annak visszafizetése. A felperes a kölcsönt bizonyítottan magánszemélyként nyújtotta, a jogvita elbírálásának szempontjából ezért figyelmen kívül marad a felperes által működtetett sportegyesület és az alperes elszámolási jogviszonya, e körben a bíróság a bizonyítási terhet tévesen osztotta ki. A felperes a ráháruló bizonyítási tehernek eleget tett, ezért a másodfokú bíróság a rPp. 253. (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperest a kereset szerint marasztalta. **Ahogy a másodfokú bíróság is rámutatott arra, úgy felperes az eljárás minden szakaszában hangsúlyozta, hogy alperes az eljárás semelyik szakaszában sem élt olyan beszámítási keresettel, amely felperest elszámolásra hívta volna fel, így ezzel kapcsolatosan illetékfizetési kötelezettségének sem tett eleget. Ezzel szemben az elsőfokon eljáró bíróság mégis felhívta felperest elszámolásra, annak ellenére, hogy az ellenkeresete csak a kölcsönadás tényét vitatta, majd az eljárás későbbi szakaszában már elismerte ennek tényét.**

Az jogerős ítélet ellen alperes a **Kúria, mint felülvizsgálati bírósághoz** fordult és a **Pfv.VI.22.028//2018/6. számú ítéletében** az alábbiakat állapította meg. A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, valamint kötelezte felperest 850.000.-Ft eljárási költség, valamint 400.000.-Ft eljárási illeték megfizetésére. A Kúria döntése és jogi indokai: Álláspontja szerint a másodfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és nem helytálló jogi következtetéseket vont le. A jogerős ítélet nem felel meg a jogszabályoknak. A rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest a

kölcsön jogcímén érvényesített igénye tekintetében terhelte a bizonyítási kötelezettség. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés létrejött, és hogy a tanúvallomások szerint felperes nem számolt el a [REDACTED] rendezésére felvett összeggel. Alperes vitatta a verseny kapcsán kiállított összes számláját, azokat is, amelyeket az Emberi Erőforrások Minisztériumához nyújtott be, mely felperes álláspontja szerint az előleg elszámolást bizonyítja. A Kúria szerint, attól függetlenül, hogy az alperesi számlákat az alperes korábbi képviselője szignózta, könyvelésében is megjelent, támogatási szerződésben is megjelent nem bizonyítják, hogy a megfelelő célra költötte felperes. A felperes a fentiekre tekintettel a rá háruló bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, ennek sikertelenségét pedig a rPp. 3. § (3) bekezdése alapján az ő terhére kellett értékelni. A jogerős határozat helyesen állapította meg a kölcsönszerződés létrejöttét, de a rPp. 206. § (1) bekezdésének megsértésével jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a lejárt kölcsönszerződés részét képező elszámolás tekintetében- a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként-bizonyította, hogy alperes által részére visszaadott kölcsönösszeggel elszámolt. A Kúria úgy foglalt állást, hogy bár a kölcsönszerződés a felek között létrejött, a felperes keresete arra figyelemmel nem alapos, hogy a pénzüsszeget az alperestől meghatározott célra visszaadta, az azzal való elszámolásra vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget. A kifejtettek értelmében a Kúria a rPp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét -eltérő indokolással – a rPp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Az indítványozó (felperes) a jogorvoslati lehetőségeket már kimerítette: a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.85.407/2016/26. számú határozata ellen fellebbezett és a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 45.Pf.631.792/2018/9. jogerős határozatot hozott. Ez ellen az alperes fordult a Kúriához, mint felülvizsgálati bírósághoz, amely Pfv.VI.22.028/2018/6. számú ítéletet indítványozó (felperes) jogi képviselője útján 2019.12.17. napján vett át.

Indítványozó nyilatkozik, hogy nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, illetve nem kezdeményezett perújítást.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.22.028/2018/6. számú ítéletét indítványozó (felperes) jogi képviselője útján 2019.12.17. napján vett át elektronikus úton.

Indítványozó nyilatkozik, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

Indítványozó hivatkozik a 41/1998 (X.2.) ABH-ra: Mindazonáltal lehetséges, hogy a kifogásolt alapjogsértés a rendkívüli eljárás során, így a perújítási eljárásban, illetőleg a felülvizsgálati rendkívüli eljárásban következik be. Mind a polgári, mind a büntető felülvizsgálati rendkívüli eljárás során törvényi lehetőség van ugyanis arra, hogy a felülvizsgálati bíróság a jogerős határozatot hozó bíróság álláspontjától eltérő érdemi álláspontot foglaljon el. Ha a

felülvizsgálati bíróság határozata az ügyet ilyen módon zárja le jogerősen, az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől veszi kezdetét, mert hisz az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat folytán kerül csak abba a helyzetbe, hogy az ügyében alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét és az emiatt bekövetkezett alkotmányos alapjogsértést állítsa és panaszolja. Ezért minden ilyen esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott, az Abtv. 48§ (2) bekezdése szerinti törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítéstől számított hatvan nap.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés az alkotmányjogi panaszt benyújtó személy jogait, érdekeit érinti. Polgári eljárásban felperes (az indítványozó) érintettsége nem kíván külön bizonyítást.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Indítványozó álláspontja az, hogy a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.22.028/2018/6. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény alábbi bekezdéseivel: „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.” valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőben bírálja el. A Kúria döntése sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel a bíróság túlterjeszkedett a felek kereseti kérelmén, megsértve a kérelemhez kötöttség elvét és a felek önrendelkezési jogát, a felülvizsgálati bíróság ítéletével megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésében, 3§ (2) bekezdésében és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és túlterjeszkedési tilalom elvét. Mivel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése eljárási természetű alapjog, amely az eljárás egészének minőségére vonatkozik, így az első fokon eljáró bíróság Alaptörvényellenes határozatát, a másodfokú bíróság kiküszöbölte, azonban a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az első fokon eljáró bíróság ítéletét hagyta helyben, mellyel saját ítélete az indokolásával összhangban szintén Alaptörvény ellenes, mert a Kúria rosszul határozta meg az eljárás érvényesülő rendjét, az eljárás alanyai tevékenységének természetét, mozgásterét, továbbá a per tárgyához való viszonyát. A felperest – kereseti kérelem nélkül elszámolási per körére tartozó bizonyításra kötelezte az elsőfokú bíróság; mellyel a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság is egyetértett, ezen jogszabálysértések a per érdemére kiható főkérdést érintően befolyásolta az ítéletet, vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az eljárás 2 szakaszában, az első fokon eljáró bíróság, valamint a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság eljárásában sérült, Indítványozó álláspontja az, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ezen eljárásjogi hibákat kiküszöbölte, ítélete nem volt Alaptörvényellenes.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

1. „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

2. Alaptörvény XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőben bírálja el.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Indítványozó (felperes) jelen panaszában figyelembe veszi hogy az Alkotmánybíróság, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján, a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel. Indítványozó a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatát nem indítványozza, valamint az eljáró bíróság bizonyíték mérlegelést és értékelést sem támadja. Indítványozó az alkalmazott anyagi és eljárási jogszabályokkal okozott alapjog sérelem miatt, az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésében deklarált szerepét kívánja igénybe venni.

Indítványozó álláspontja az, hogy a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.22.028/2018/6. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény alábbi bekezdéseivel: „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.” valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőben bírálja el. A Kúria döntése sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, mivel a bíróság túlterjeszkedett a felek kereseti kérelmén, megsértve a kérelemhez kötöttség elvét és a felek önrendelkezési jogát, a felülvizsgálati bíróság ítéletével megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésében, 3§ (2) bekezdésében és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és túlterjeszkedési tilalom elvét. Mivel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése eljárási természetű alapjog, amely az eljárás egészének minőségére vonatkozik, így az első fokon eljáró bíróság Alaptörvényellenes határozatát, a másodfokú bíróság kiküszöbölte, azonban a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az első fokon eljáró bíróság ítéletét hagyta helyben, mellyel saját ítélete az indokolásával összhangban szintén Alaptörvény ellenes, mert a Kúria rosszul határozta meg az eljárás érvényesülő rendjét, az eljárás alanyai tevékenységének természetét, mozgásterét, továbbá a per tárgyához való viszonyát. A felperest – kereseti kérelem nélkül elszámolási per körére tartozó bizonyításra kötelezte az elsőfokú bíróság; mellyel a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság is egyetértett, ezen jogszabálysértések a per érdemére kiható főkérdést érintően befolyásolta az ítéletet, vagyis az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az eljárás 2 szakaszában, az első fokon eljáró bíróság, valamint a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság eljárásában sérült, Indítványozó álláspontja az, hogy a másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék ezen eljárásjogi hibákat kiküszöbölte, ítélete nem volt Alaptörvényellenes.

A Kúria ugyanazon tévedés miatt, melyet az elsőfokú bíróság is elkövetett, miszerint a felperes személyét, mint magánfél, valamint a felperest mint, az alperes képviselője, korábbi elnökségi tagja és versenyigazgatója nem tudta szétválasztani és összekeverve a jogviszonyokat, tévesen osztotta ki a bizonyítási terhet, ezzel megsértette a felperes rendelkezési jogát és túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, valamint nem tartotta be a fair trial elvét sem. Az első fokon eljáró bíróság ezen hibáit kiküszöbölve, a másodfokon eljáró bíróság megállapította az elsőfokú bíróság számtalan a perbeli jogvita szempontjából lényegtelen körülményt vizsgált, folytatott lebizonyítást és állapított meg ítéletének tényállásában és megállapította, hogy a felperes mint magánszemély nyújtott kölcsön alperesnek, majd mint az alperes képviselője, elnökségi tag és versenyigazgatója felvette az alperestől versenyszervezés céljára a pénzüsszeget, mellyel az alperes által csatolt számlákkal bizonyíthatóan el is számolt. Sem a felperesi kereseti kérelem, sem az alperesi ellenkérelem nem tért ki semmiféle elszámolásra, főleg nem, mint korábbi alperesi képviselő, elnökségi tag és versenyigazgató. A Kúria ítéletét arra alapozta, hogy az első fokon eljáró bíróság felhívta felperest a perbeli kölcsön elszámolására és annak nem tett eleget. Így a Kúria az első fokon eljáró bíróság téves és Alaptörvény ellenes ítéletével újfent összekeverte a jogviszony alanyait és egy olyan elszámolásra hívta fel feleprest, melynek nem, mint magánszemély volt az alanya, hanem mint alperesi korábbi képviselő, elnökségi tag és versenyigazgató. A perben felperes bizonyította azt, hogy ez a felek között ez a korábbi években is így működött. Súlyos Alaptörvényellenes eljárási hiba azonban az, hogy a felperes, mint magánszemély nyújtotta alperes részére a kölcsönt, ahogy a másodfokú bíróság is rámutatott erre, valamint a felperes is az eljárás minden szakaszában hangsúlyozta, és az alperes az eljárás semelyik szakaszában sem élt olyan beszámítási keresettel, amely felperest elszámolásra hívta volna fel, így ezzel kapcsolatosan illetékfizetési kötelezettségének sem tett eleget. Ezzel szemben az elsőfokon eljáró bíróság mégis felhívta felperest elszámolásra, valamint a Kúria is emellett foglalt állást, annak ellenére, hogy az ellenkeresete alperesnek csak a kölcsönadás tényét vitatta, majd az eljárás későbbi szakaszában már elismerte ennek tényét is. Beszámítási kifogás alperes oldalán nem volt, elszámolási, számadási kereset alperes oldalán szintén nem volt, a bíróság tehát a kereset és az ellenkérelem keretein túlterjeszkedett, mely érdemi és lényeges tényre vonatkozik. Alperes az eljárás során elismerte a kölcsönadás tényét, valamint elismerte, hogy a kölcsönadáskor nem volt jelen így annak részleteiről információi nincsenek. Indítványozó álláspontja az, hogy azzal, hogy felperes jogviszonyait az elsőfokú bíróság és Kúria is összekeverte, ezáltal tévesen, saját hatáskörben kereseti kérelem nélkül osztotta ki a bizonyítási terhet, ezzel túlterjeszkedett a felek kereseti kérelmén és megsértette önrendelkezési jogukat.

Ahogy a jogállam, úgy a jogállamiság elvéből levezetett jogbiztonság összetevőit sem bontotta ki sem a korábbi Alkotmány, sem az Alaptörvény, ez a feladat Magyarországon az Alkotmánybíróságra hárult. Kiindulópontot jelenthet a 9/1992. (III. 5.) számú AB határozat, amely kimondja, hogy „[...] a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák. Csak az eljárási normák betartásával működnek

alkotmányosan a jogintézmények. Tehát a jogbiztonság követelménye nem egy kreált és öncélú jogelv, hanem egy értékalapú fogalom, amely nem az igazságosság ellen hat, hanem annak még teljesebb és tökéletesebb érvényesülését hivatott szolgálni. Elfogadva az igazság kideríthetőségének korlátait, nem lehet kizárólag az eljárás végtermékén mérni azt, hogy az adott ügyben valóban igazságot szolgáltatottak-e, ugyanis az eljárás minőségét megbízhatóbban mutatja a processzuális igazságosság, az a mód, ahogy az igazságszolgáltatás a végterméket előállította. Önálló érték, ráadásul kivitelezhető, szemben az anyagi igazságossággal, amelynek érvényesülését nem lehet garantálni. Ez a processzuális igazságosság pedig lényegét tekintve nem más, mint a tisztességes eljáráshoz való jog. Indítványozó álláspontja az, hogy azzal, hogy (az első fokon eljáró bíróság, majd a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság nem tudta megkülönböztetni és rosszul határozta meg a felperes 2 különböző jogviszonyát ugyanazon perben, mely nem felel meg a jogbiztonság elvének.

A tisztességes eljáráshoz való jog több nemzetközi egyezmény által garantált alapvető jog (EJEE 6.cikk 1.bekezdése, PPJNE 14.cikk). Bár az Alaptörvény nem nevesíti, azonban korábban az Alkotmány 57. §, az Alaptörvényben pedig a XXVIII. cikk kifejezetten tartalmazza a tisztességes eljárás legfontosabb összetevőit, ami a jogbiztonsággal és az igazságossággal ellentétben emberi jog. A tisztességes eljárás nem a szabályszerűséget jelenti, nem csak a törvény betűjének betartása, hanem azt, hogy figyelembe veszik minden fél szempontjait. Ez a processzuális igazságosság-fogalom jogbéli leképeződése. Nem korlátozható alapjog, nem áll vele szemben más mérlegelhető alapjog, mert már maga is mérlegelés eredménye. Az igazság mellett, a valóság a jogbiztonság mellett dönt. Miért lehetséges ez? Mert képtelenség arra garanciát vállalni, hogy minden ügyben tartalmilag helyes döntés fog születni. Arra viszont lehet, hogy a döntést kiszámítható szabályok alapján, tisztességes eljárásban fogja meghozni az arra illetékes szerv. A jogbiztonság ugyanis értékalapú fogalom. A jog érvényesülése önmagában is érték. Kell, hogy a jog által a méltányosság és az egyenlőség biztonságosan érvényesüljön a társadalomban, az emberek között. Ha a jog ezek ellen hat, végső soron a jogbiztonság vesz el, így pedig a társadalom elveszti bizalmát az igazságtalan jogrendszerben. Bár a jogbiztonság elvét formálisan a jogállam elvéből szokás levezetni, azonban tartalmi oldalról, annak összetevőit vizsgálva megállapítható, hogy az nem más, mint a processzuális igazságosság megvalósítója. Így pedig talán az is sokkal egyértelműbbnek tűnik, hogy anyagi igazságosságnak, processzuális igazságosságnak és jogbiztonságnak miért kell együtt érvényesülniük. A jogállam fogalmilag előfeltételezi, megköveteli az igazságosságot. A jogállamiság egyúttal az igazságosság biztosítója. Fordítva pedig az igazságosság érvényesülése erősíti a jogállamot. Álláspontom szerint a tisztességes eljáráshoz való jog maga is igazságossági kategória. Ráadásul nem csak az igazságosság, de a jogbiztonság is értékalapú fogalom.

Ezen alapelvek olyan általános elvi tételek, amelyek meghatározzák az eljárás érvényesülő rendjét, kijelölik a célját, e cél megvalósításának módszereit és meghatározzák az eljárás alanyai tevékenységének természetét, mozgásterét, továbbá a per tárgyához való viszonyát. Azzal, hogy (az első fokon eljáró bíróság, majd a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság nem tudta megkülönböztetni és rosszul határozta meg a felperes 2 különböző jogviszonyát ugyanazon perben, ezáltal tévesen, saját hatáskörben kereseti kérelem nélkül osztotta ki a bizonyítási terhet, ezzel túlterjeszkedett a felek kereseti kérelmén és megsértette önrendelkezési jogukat, ezzel az indítványozó (felperes) tisztességes eljáráshoz való joga sérült.

Az alapelvek a jogalkalmazás számára fontos jogértelmezést elősegítő, jogegységesítő funkcióval bírnak. A polgári perben számos alapelv érvényesül, azonban a Pp. csak egyes kifejezetten a polgári perekre irányadó koncepcionális elveket tartalmaz. Mindezen felül azonban a nemzetközi kötelezettségvállalásokból, az Alaptörvényből és egyéb törvényekből több általános érvényű, de a polgári perekre is vonatkoztatható alapelv vezethető le. Ide tartozik a tisztességes eljárás elve. A tisztességes eljáráshoz való jog egy olyan abszolút és komplex követelmény, amely alapján az eljárás minden mozzanatában érvényesülnie kell a felek eljárási jogainak a gyakorlását biztosító garanciáknak. Az elv elsődlegesen azt célozza, hogy az eljárásban mindenki egyenlő és azonos esélyekkel vehessen részt.

Az Alkotmánybíróság iránymutatóan kifejtette, hogy a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes. 6/1998.(III.1.) AB határozat. Az Alkotmánybíróság döntéseiben kiemelte azt is, hogy a tisztességes eljárás követelménye magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat {7/2013. (III. 1.) AB határozat. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában jellemzően rámutat, hogy az „alkotmányos előírás ugyanakkor kizárólag az eljárási törvényekben foglaltak szerint kötelezheti a bíróságot. [...] Ebből következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény e szabályát mindig együtt olvassa a jogvita jellege és az adott ügy típusa által kijelölt konkrét eljárásjogi szabályokkal {7/2013. (III. 1.) AB határozat. Jelen ügyben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésében, 3§ (2) bekezdésében és 215. §-ában rögzített kereseti kérelemhez való kötöttség és túlterjeszkedési tilalom elvét sértette meg mind az első fokon eljáró bíróság, mind a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság az ítéletével.

A tisztességes eljárásból következik az eljárásbeli egyenlőség, ennek megvalósításaként a „fegyverek egyenlősége”, amely szerint a feleknek a perbeli pozíciójukhoz mérten azonos súlyú jogokkal és kötelezettségekkel kell rendelkezni. (15/2002 (III.29.) AB.HAT.) A rendelkezési elv a polgári per legfontosabb rendező elve, amelyben a felek magánjogi cselekvési autonómiájának perbeli kifejeződése nyer alapvető megfogalmazást, és amely kifejezi a feleknek és a bíróságnak a per tárgyához való viszonyát. Ez egyfelől jelenti az anyagi jogok feletti szabad rendelkezést, másfelől kifejezi azt, hogy a perben a bíróság egyes perbeli cselekményeket is kizárólag a felek rendelkezése alapján végezhet. A rendelkezési jog megnyilvánul -többek között- abban, hogy a felperes a keresetlevélben meghatározza a per tárgyát, az általa érvényesíteni kívánt jogot, az anyagi jogi jogalap pontos meghatározása útján, a felperes határozott kereseti kérelmet terjeszt elő, a felek tényállítását és az alperes ellenkérelmét, ellenkövetelés érvényesítésére viszontkereset levelet, beszámítást tartalmazó iratot. A kérelemhez kötöttség elve a rendelkezési jog fontos perbeli megnyilvánulása. Ez abban nyilvánul meg, hogy a bíróság – a törvény eltérő rendelkezése hiányában- a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Ez tehát azt jelenti, hogy a bíróság a per folyamán olyan kérdésben, amelyre vonatkozóan a felek nem terjesztettek elő kereseti kérelmet, ellenkérelmet, viszontkeresetet vagy ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, nem dönthet. A felperest – kereseti kérelem nélkül elszámolási per körébe tartozó bizonyításra kötelezte az elsőfokú bíróság; mellyel a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság is egyetértett, azonban ahogy a másodfokú bíróság is rámutatott arra, úgy felperes az eljárás

minden szakaszában hangsúlyozta, hogy alperes az eljárás semelyik szakaszában sem élt olyan beszámítási keresettel, amely felperest elszámolásra hívta volna fel, így ezzel kapcsolatosan illetékfizetési kötelezettségének sem tett eleget. Ezzel szemben az elsőfokon eljáró bíróság mégis felhívta felperest elszámolásra, annak ellenére, hogy az ellenkeresete csak a kölcsönadás tényét vitatta, majd az eljárás későbbi szakaszában már elismerte ennek tényét.

A formális (alaki) igazságot előtérbe helyező polgári eljárásjog rendszerében a bíróság felek által előadott kérelemhez, tényekhez és megjelölt tárgyi joghoz kötöttsége szükségszerű. A fél által érvényesíteni kívánt jog vizsgálata a fél által előadott, a keresete alapjául szolgáló perbe vitt tényálláson alapul. A bíró a fél előadást annyiban vizsgálja, illetve vizsgálhatja ebben rendszerben, amennyiben azt a másik fél contradictio-jában vitássá teszi. A nem vitatott tényeket valóban kell elfogadnia és csak azt vizsgálni, hogy azok alapján a fél által megjelölt jogkövetkezmény alkalmazható-e. A magánjogi viták keretét itt az autonóm és mellérendelt viszonyban álló jogalanyok (a perben felek) határozzák meg. A bíró mozgásterét kijelölik a felek, egyben elő is írják annak teljes kimerítését. A bírónak a felek által meghatározott ténybeli és jogi keretet lehet és kell kitölteni. A bíróság szolgáltató jellege ez esetben igen erős. A kereseti kérelemhez és a kereseti kérelemben megjelölt joghoz (jogcímhez) kötöttség a polgári peres eljárás igazságossága körében a felek önrendelkezési jogához kapcsolódik rendszertanilag. A felek önrendelkezési jogának elvi, alkotmányos (alapjogi) tartalmát a 26/1990. (XI.8.) és az 1/1994. (I.7.) AB határozatok fejtik ki. Az Alkotmánybíróság ezen határozataiban a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának 14. cikkére, az Alkotmány 54.§ (1) és 57.§ (1) bekezdésére alapítottan mondta ki, hogy az önrendelkezési jog korlátozhatatlan alapjog, a bíróság a felek döntési-önrendelkezési szabadságát nem vonhatja el. A bíróság a fél kérelmétől nem térhet el: azon túl nem terjeszkedhet. Ugyanakkor a bíróság döntésének a kérelem egészére ki kell terjednie, azt ki kell mérítenie (az ítélet teljességének elve rPp. 213. § (1) bek.). A polgári perben a rendelkezési jog a „ne eat iudex ultra petita partium” elve alapján tartalmilag azt jelenti, hogy – a bíró nem terjeszkedhet túl a felek kérelmein (ultra petitum); – a perbeli cselekmények foganatosítására és a perbeli döntések meghozatalára csak a felek kérelme alapján és azok kifejezett keretei (rendelkezései) között kerülhet sor. A felek által megjelölt jogtól (jogcímtől) eltérő perbeli cselekmények, és a jogcímhez nem kötött ítéleti rendelkezés a fair eljárás követelményeibe ütközik, az a jogalkotó által deklarált polgári per céljával nem egyeztethető össze. Jelen ügyben felperes, mint magánszemély nyújtott kölcsön igényét nyújtotta be kereseti kérelmében, ezzel szemben a bizonyítási teher kiosztása, mint az alperes korábbi képviselője, elnökségi tag és versenyigazgató jogviszonyra osztotta ki, mind az elsőfokú bíróság, mind a Kúria. Az anyagi, objektív igazság kiderítése a felek erre irányuló eljárásjogi rendelkezéseinek hiányában csak a tisztességes peres eljárás-, és a felek perbeli egyenlőségének sérelmével valósítható meg. A vitássá tett tények esetén sem a való tények megállapítás érdekében folyik a bizonyítás, hanem a fél által állított, valóban mondott tények igazolása végett (vagy éppen azok megcáfolása iránt). Ugyanis, ha a bíróság a felek keresetben megjelölt jogalapjához és a bizonyítási indítványaikhoz (nyilatkozataikhoz és kérelmeikhez) ténylegesen kötve van, akkor nem terjeszkedhet túl a perbe vitt tények körén, nem vizsgálhatja azok valósággal való viszonyát sem. Fontos kiemelni, hogy a kérelemhez kötöttség, nemcsak a kereset kérelemhez kötöttséget foglalja magában, hanem a fél jogállításhoz való kötöttségét is. A törvény eltérő rendelkezés hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított. Ezt a bírói gyakorlat is

megerősíti: BH. 2005 34. A bíróság az alperes ellenkérelmén túlterjeszkedve nem hozhat az említett nyilatkozatokhoz képest az alperesre kedvezőbb határozatot, valamint BH 2011.22. A kereseti kérelemhez kötöttség a másodfokú eljárásban is alkalmazandó.

Az előadottak alapján a sérelmezett bírósági döntés álláspontom szerint megállapítható, ezért kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy indítványomat fogadja be és a kifejezett kérelemnek megfelelően a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság ítéletének Alaptörvény ellenességét állapítsa meg és megsemmisíteni szíveskedjék.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Indítványozó nyilatkozik, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését nem kezdeményezte.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

Kelt: Szeged, 2020. 02. 11.

Az indítványozó: